

Legislation Institute of the Verkhovna Rada of Ukraine
National Security and Defense Council of Ukraine
Odessa State University of Internal Affairs
Odessa Military Academy
National Academy of the Security Service of Ukraine
Odessa National Maritime University
National University of Water and Environmental Engineering
Institute of Criminal Law and Applied Criminology (Chisinau)
Siedlce University of Natural Sciences and Humanities
Gdansk University of Physical Education and Sport
Center for Ukrainian and European Scientific Cooperation

International scientific conference

**MARITIME SECURITY
OF THE BALTIC-BLACK SEA REGION:
CHALLENGES AND THREATS**

December 23, 2021

Volume 1

2021

International scientific conference «Maritime security of the Baltic-Black sea region: challenges and threats» : conference proceedings, December 23, 2021, Vol. 1. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 428 pages.

ORGANISING COMMITTEE

Foreign members of the Organizational Committee:

Kanels Juris – PhD in polit., Rector of the Transport and Telecommunication Institute (the Republic of Latvia);

Buzhor Valerii Heorhiiiovych – Doctor of Law, Professor, Rector of the Institute of Criminal Law and Applied Criminology, President of the Independent Criminological Association of the Republic of Moldova (the Republic of Moldova);

Stanislaw Topolewski – Phd hab., retired Colonel, Prof., Siedlce University of Natural Sciences and Humanities, Director of the Institute of Security Studies (the Republic of Poland);

Skalski Dariusz – Dr. hab. Prof., Gdansk University of Physical Education and Sport (the Republic of Poland);

Vareikis Vygtas – Doctor of Humanities, Professor, Leading Research Fellow, Institute of Baltic Region History and Archaeology, Klaipėda University (the Republic of Lithuania);

Petryk Artem – PhD in History, Senior Research Fellow, Institute of Baltic Region History and Archaeology of Klaipėda University (Republic of Lithuania).

Ukrainian members of the Organizational Committee:

Kuznichenko Serhii Oleksandrovych – Doctor of Law, Professor, Honored Worker of Science and Technology of Ukraine, Corresponding Member of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine, Rector of Odessa State University of Internal Affairs;

Prokofieva-Yanchylenko Dariia Mykhailivna – Doctor of Law, Honored Lawyer of Ukraine, Head of the Interdepartmental Research Center for Organized Crime at the National Security and Defense Council of Ukraine;

Kurovska Ilona Anatoliivna – PhD in Law, Senior Research Associate, Director of the Legislation Institute of the Verkhovna Rada of Ukraine;

Rudenko Serhii Vasylovych – Doctor of Engineering, Professor, Rector of Odessa National Maritime University;

Kliat Yurii Oleksandrovych – PhD in Engineering, Colonel, Deputy Head of Odessa Military Academy;

Cherniak Andrii Mykolaiovych – Doctor of Law, Professor, Colonel, Rector of the National Academy of the Security Service of Ukraine;

Grygus Ihor Mykhailiovych – Doctor of Medical Sciences, Professor, Director the Educational and Scientific Institute of Health Care of the National University of Water and Environmental Engineering;

Vikhliaiev Mykhailo Yuriiovych – Doctor of Law, Professor, Director of the Center for Ukrainian and European Scientific Cooperation.

Each author is responsible for content and formation of his/her materials.

The reference is mandatory in case of republishing or citation.

CONTENTS

WELCOME REMARKS

Сергій ГРИНЕВЕЦЬКИЙ	14
----------------------------------	-----------

THE STATUS OF INTERREGIONAL AND NATIONAL STRATEGIES FOR MARITIME SECURITY

Впровадження національної стратегії морської безпеки
в контексті реалізації цілей сталого розвитку в Україні

Махначова Н. М.....	16
----------------------------	-----------

Стратегія морської безпеки в Україні

Пехник А. В.....	18
-------------------------	-----------

Деякі особливості національних стратегій морської безпеки

Сизоненко А. С.....	21
----------------------------	-----------

Покращення інформаційної логістики та підвищення
загального рівня інформатизації портової діяльності

Степаненко В. О.....	24
-----------------------------	-----------

Станції біологічного очищення стічних вод міста Одеси
як джерела забруднення морського середовища

Тучковенко Ю. С., Сапко О. Ю.....	28
--	-----------

The impact of maritime threats in the Middle East
on Baltic – Black Sea region's security

Cheban O. Ya.....	32
--------------------------	-----------

Деякі аспекти надання адміністративних послуг
у сфері морського транспорту

Шатрава С. О., Джафарова О. В.....	35
---	-----------

MARITIME SECURITY COOPERATION OF THE BALTIC-BLACK SEA STATES

Співпраця держав з метою протидії незаконній міграції на морі

Дубенко О. М.....	39
--------------------------	-----------

Актуальні проблеми делімітації та співробітництва держав
у межах виключної (морської) економічної зони України

Півторак Г. Ф.....	43
---------------------------	-----------

Безпекова політика взаємодії Туреччини в Чорному морі

Радовецька Л. В., Гасанов Муртеза Алі	46
--	-----------

Регіональне та субрегіональне співробітництво як основні напрями морської політики України Сасенко М. І., Костюк В. Л.	50
Четверта промислова революція в Балтійсько-Чорноморському регіоні: сценарії розвитку та точки росту Волонцевич Д. О., Скворчевський О. Є.	54
The concept of Intermarium in processes of the development of Eastern Europe Tishchenko O., Morozov M.	57
MODERN MILITARY THREATS IN THE BALTIC-BLACK SEA REGION AND COUNTERMEASURES	
Сучасні військові загрози на державному кордоні у Балто-Чорноморському регіоні Бурбела С. В.	60
Стратегія морської безпеки України в умовах сучасних загроз в Чорноморсько-Азовському регіоні. Шляхи розвитку військово-морських спроможностей Нейжпапа О. Л.	63
Проведення заходів цивільного захисту як елемент забезпечення національної безпеки України Попович В. В., Яковчук Р. С., Ковальчук В. М.	67
Systematic approaches to combating threats at sea Rudenko S., Shumylo O., Kononova O., Baraboly K.	69
INTERNATIONAL AND NATIONAL STATUTORY SUPPORT OF MARITIME SECURITY	
Правове регулювання забезпечення захисту морського середовища в міжнародному та національному законодавстві України Балобанов О. О.	73
Міжнародні судові органи у забезпеченні морської безпеки (на прикладі справи № 2019-18 «Україна v. РФ») Бойко Інна Семенівна	77
Правове регулювання боротьби з морським піратством на міжнародному рівні Варинський В. О.	80

Правові умови для функціонування органів державної влади Автономної Республіки Крим на перехідний період як «уряд АРК в екзилі» Гданов І. Р.	84
Особливості комплексного адміністративно-правового режиму морських портів України Каляянов Д. П.	87
Нормативно-правове регулювання безпеки мореплавства в Україні Каляянова О. Д.	90
Міжнародно-правові аспекти протидії транснаціональній організованій злочинності на морі Кубасенко А. В., Крижановська О. В.	94
Організаційно-правовий механізм забезпечення морської безпеки в Україні: реалії сьогодення Магновський І. Й.	98
Дефініція позовної давності у морському праві Маковій В. П., Медведенко Н. В.	101
Проблематика порушень норм міжнародного права при затримці українських військово-морських суден «Бердянськ», «Нікополь» та «Яни Капу» в територіальних водах України Менсо І. В., Купратий О. Г.	105
Окремі аспекти підготовки до служби у водній поліції Німеччини Мошак Г. Г.	108
Міжнародно-правове регулювання забезпечення морської безпеки Мудрецька Г. В.	112
Проблеми міжнародної уніфікації правил морських перевезень і розвиток законодавства України у цій сфері Печений О. П.	116
Кримінальна відповідальність за піратство (Ст. 446 КК України) Плужнік О. І.	119
Морська доктрина України як складова національної безпекової політики Подковенко Т. О.	123

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОРСЬКОЇ БЕЗПЕКИ

Мудрецька Ганна Володимирівна

*кандидат юридичних наук,
доцент кафедри кримінального процесу,
Одеський державний університет внутрішніх справ
м. Одеса, Україна*

Ефективність сучасних міжнародних зобов'язань та стандартів щодо забезпечення морської безпеки базується на використанні правових засобів для реалізації загальновизнаних міжнародних норм та стандартів. Україна корегує власне законодавство відповідно до міжнародних стандартів і вимог.

Першим етапом формування міжнародно-правових засад забезпечення морської безпеки стала Перша (Женевська) конференція ООН з морського права 1958 року – перший загальносвітовий форум, присвячений визначенню та закріпленню принципів використання морських просторів. Ст. 10 Конвенції про відкрите море [1], прийнята на Конференції 1958 року – встановлює, що кожна держава зобов'язана приймати необхідних заходів для забезпечення безпеки на морі суден, що плавають під її прапором, зокрема, в тому, що стосується користування сигналами, підтримання зв'язку і попередження зіткнення, конструкції та оснащення суден. Подальший розвиток зазначені положення отримали в Конвенції ООН з морського права 1982 року [2] (далі – UNCLOS'82), згідно зі ст. 94 якої, кожна держава щодо суден, які плавають під її прапором, повинна приймати заходів для забезпечення безпеки на морі, зокрема, в тому, що стосується: а) конструкції, устаткування й придатності судів до плавання; б) комплектування, умов праці та навчання екіпажів суден з урахуванням відповідних міжнародних актів; в) користування сигналами, підтримання зв'язку і попередження зіткнення.

У червні 1996 р. на 66 сесії Комітету з безпеки на морі Міжнародної морської організації (International Maritime Organization, далі – ІМО) було прийнято резолюцію MSC.48 (66) та затверджено Міжнародний кодекс з рятувальних засобів [3], підготовлений на базі положень Частини С глави III «Рятувальні засоби та пристрої» Конвенції SOLAS Підкомітетом ІМО з рятувальних засобів, пошуку та рятування. Цей Кодекс набув чинності 1 липня 1998 р.

Морська безпека значною мірою забезпечується також застосуванням Міжнародних правил попередження зіткнення суден у морі 1972 р., які прийняті в Лондоні 20 жовтня 1972 р. і набули чинності 15 липня 1977 р. [4]. Вони поширюються на всі судна у відкритому морі та з'єднаних з ним водах, за якими можуть плавати морські судна.

Для забезпечення зв'язку між екіпажами суден, а також з береговою владою застосовується Міжнародний звід сигналів, який прийнятий Асамблеєю ІМО 27 вересня 1965 року і введений в дію з 1 квітня 1969 року рішенням 17-ї сесії Комітету з безпеки на морі. [5]. Значну увагу питанням безпеки на морі приділяє і Міжнародна конвенція електрозв'язку (Найробі, 1982 г.) [6], що набула чинності 1 січня 1984 р. Міжнародні служби електрозв'язку повинні надавати абсолютний пріоритет всім повідомленням, що стосуються безпеки людського життя на морі.

З розвитком космічної техніки, розпочалося її застосування на морському транспорті для забезпечення надійного радіозв'язку, пошуку і визначення координат суден під час лиха. У 1973 році ІМО було прийнято резолюцію A.283 (VIII), в якій практично була переглянута технічна політика організації щодо розробки системи зв'язку під час лиха на морі на основі супутникового зв'язку і автоматизованих систем оповіщення про лихо та передачі інформації, пов'язаних з безпекою мореплавства [7].

Відповідно до Конвенції, INMARSAT мета її створення полягала у забезпеченні роботи космічного сегменту, необхідного для поліпшення морського зв'язку, зокрема зв'язку з охорони людського життя на морі [8]. У 1998 р. Організації INMARSAT було присвоєно нову назву – Міжнародна організація рухомого супутникового зв'язку – IMSO (International Mobile Satellite Organization). У тому ж 1998 році Асамблея INMARSAT прийняла поправки до Конвенції та Експлуатаційної угоди з метою перетворення організації на приватизовану корпоративну структуру при збереженні міжурядового нагляду за виконанням деяких зобов'язань щодо громадських служб зв'язку.

У світлі прийняття ІМО Резолюції Асамблеї A.888 (21) від 25 листопада 1999 р. – Критерії для морських служб рухомого супутникового зв'язку, що беруть участь в ГМЗЛБ [9], Серед основних напрямків мирного використання космічної техніки та міжнародного співробітництва особливе місце займає програма створення космічної системи виявлення морських

суден та літаків, що зазнають лиха. КОСПАС-САРСАТ – це міжнародна супутникова система, призначена для пошуку і рятування. Вона складається з супутників на геостационарній і полярній орбітах, радіобуїв – передавачів сигналів тривоги і мережі наземних приймальних станцій, включаючи міжнародні координаційно-обчислювальні центри, які забезпечують рятувальні служби в різних точках планети інформацією про координати лиха на морі, суші або у повітрі [10].

Слід зазначити, що положення досліджених міжнародних угод встановлюють досить жорсткі вимоги у сфері морської безпеки.

1994 р. для України стало знаковим набрання чинності Конвенції Організації Об'єднаних Націй (далі – ООН) із морського права, ухваленої ще 1982 р. Приєднання України до цієї Конвенції має декілька характерних рис та цілей. По-перше, це бажання переглянути і узгодити із загальними принципами «Конституції океанів» всі міжнародні нормативні акти, ухвалені під егідою міжнародної організації в попередній період її роботи. Зокрема, спочатку 1995 р., а потім 2010 р. переглянуто Міжнародну конвенцію про підготовку і дипломування моряків та несення вахти 1978 р. (STCW 197B). 2005 р. ухвалені нова редакція Конвенції про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки морського судноплавства (SUA), і Протокол про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки стаціонарних платформ, розташованих на континентальному шельфі, 1988 р. (SUA Protocol). Внесено суттєві зміни до конвенцій MARPOL 1973/78, SOLAS 1974 р. тощо. По-друге, діяльність міжнародної організації спрямовується на ліквідацію прогалів у міжнародно-правовій регламентації суспільних відносин у певних видах діяльності людини у Світовому океані та ухвалення нових конвенцій. Це насамперед Міжнародна конвенція про стандарти підготовки, сертифікації персоналу риболовних суден та несення вахти 1995 р. (STCW-F), Міжнародна конвенція про відповідальність і компенсацію збитків у зв'язку з перевезенням морем шкідливих і небезпечних речовин 1996 р. (HNS Convention), Конвенція про відповідальність за забруднення бункерним паливом 2001 р. (BUNKERS Convention), Конвенція про видалення уламків суден 2007 р. (NAIROBI WR Convention), Міжнародна конвенція 2009 р. про безпечне й екологічно чисте перероблення суден (HONG KONG SRC) тощо [11].

Правовий статус конвенцій ІМО та Конвенції ООН із морського права звертає особливу увагу на широке застосування конвенцій ІМО як характеристики терміна про загальне визнання, відображеного в Конвенції ООН. Дослідження Секретаріату ІМО пропонує вважати участь держав у Конвенції ООН із морського права своєрідним спонукальним мотивом для їхнього приєднання до конвенцій ІМО, що містять відповідні правила і стандарти, на які посилається Конвенція ООН із морського права 1982 р. [12].

Сьогодні відчувається потреба в кодифікації законодавства у сфері гарантування морської безпеки. Розпорошеність норм та стандартів, суперечливість законодавства різних рівнів і неузгодженість із положеннями міжнародного права дозволяють порушникам морської безпеки залишатися безкарними. Така ситуація зумовлює нарощування збройного забезпечення та підтримку агресії низки країн, що апелюють до захисту власних інтересів і безпеки, а по суті зловживають своїми правами та ведуть агресивну політику щодо інших учасників судноплавства

Література:

1. Convention on the High Seas, 1958. URL: www.gc.noaa.gov/documents/8_1_1958_high_seas.pdf
2. United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982. URL: http://www.un.org/depts/los/convention_agreements/texts/unclos/unclos_e.pdf
3. International Life-saving Appliance (LSA) Code: Resolution MSC.48(66). URL: <http://treaties.fco.gov.uk/docs/pdf/1998/TS0044.pdf>
4. Convention on the International Regulations for Preventing Collisions at Sea, 1972. URL: [http://www.centec.tecnico.ulisboa.pt/mventura/Projecto-Navios-I/IMO-Conventions%20\(copies\)/COLREG-1972.pdf](http://www.centec.tecnico.ulisboa.pt/mventura/Projecto-Navios-I/IMO-Conventions%20(copies)/COLREG-1972.pdf)
5. The International Code of Signals. URL: <http://www.seasources.net/PDF/PUB102.pdf>
6. International telecommunication convention, 1982. URL: http://www.itu.int/dms_pub/itu-s/oth/02/09/S020900000B5201PDFE.PDF
7. Recommendation on the development of the maritime distress system: IMO Resolution A.283(VIII). URL: [http://www.imo.org/blast/blastDataHelper.asp?data_id=23346&filename=A283\(VIII\).pdf](http://www.imo.org/blast/blastDataHelper.asp?data_id=23346&filename=A283(VIII).pdf)
8. Operating Agreement on the International Maritime Satellite Organization (INMARSAT), 1976. URL: <http://www.jus.uio.no/english/services/library/treaties/07/7-06/international-maritime-satellite.xml>
9. Criteria for the provision of mobile satellite communication systems in the global maritime distress and safety system (GMDSS): Resolution A.888 (21), 25/11/1999. URL: http://www.imo.org/blast/blastDataHelper.asp?data_id=22660&filename=888.PDF
10. Коспас-Сарсат. URL: <http://www.cospas-sarsat.int/ru>
11. Махмурова-дишлюк О. П. Адміністративно-правове гарантування безпеки судноплавства в період збройних конфліктів. *Право і суспільство*. 2018. № 4. Ч. 2. С. 120-128
12. Беззубов Д.О. Суспільна безпека (організаційно-правові засади забезпечення): монографія. К.: МП «Леся», 2013. 452 с.